

Utrikesutskottet

Statsrådets redogörelse till riksdagen om Försvarsmaktens deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse till riksdagen om Försvarsmaktens deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027 (SRR 13/2025 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande och till försvarsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- försvarsutskottet FsUU 5/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört
- äldre avdelningstabsofficer Antti Rajahalme, försvarsministeriet
- kommandör Eero Ågren, Huvudstaben
- utrikessekreterare Maria Kauko, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

(1) Statsrådet har i enlighet med 3 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) lämnat en redogörelse om Försvarsmaktens deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027.

(2) Statsrådet hör riksdagen i ärendet genom ett redogörelseförfarande. Grunderna för förfarandet utreds i redogörelsen. Riksdagen har hörts genom ett redogörelseförfarande också i fråga om beslut om deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2024, 2025 och 2026.

(3) Försvarsutskottet har i sitt utlåtande (FsUU 5/2026 rd) reflekterat över användningen av ett redogörelseförfarande i beslut som gäller deltagande i Natos uppgifter i fredstid. Utrikesutskottet

Betänkande UtUB 3/2026 rd

betonar liksom försvarsutskottet att riksdagens rätt att få information ska tillgodoses fullt ut i alla situationer.

Natos uppgifter i fredstid

(4) Natos uppgifter i fredstid genomförs med hjälp av de framskjutna markstyrkorna (Forward Land Forces), de stående marina styrkorna (Standing Naval Forces), luftrumsövervakningen och incidentberedskapen (Air Policing), det stärkta luftförsvaret under fredstid (Air Shielding), Natos snabbinsatsstyrka (Allied Reaction Force) och separata övervaknings- och beredskapsåtgärder (enhanced Vigilance Activities). De styrkor som Natos medlemsländer har anvisat för dessa uppgifter står direkt under Natos ledning (Transfer of Authority).

(5) Uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid utgör en central del av alliansens avskräckning och försvar. Syftet är att visa medlemsländernas beredskap, försvarsförmåga och ömsesidiga solidaritet och sammanhållning inom hela Natos område. Detta genomförs genom övningar, gemensamma operationer och militär närvaro. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har ökat betydelsen av dessa uppgifter särskilt på Natos östra flank.

(6) Finland har deltagit aktivt i Natos uppgifter i fredstid med flygvapnets och marinens styrkor. Flygvapnet deltog redan 2023 i skyddet av Natos toppmöte i Vilnius. Det egentliga deltagandet inleddes 2024 när Finland skickade ett fartyg till Natos minröjningsstyrka på Östersjön och en jaktplansavdelning till Air Shielding-uppdraget i Rumänien, i Bulgarien och på Svarta havet. År 2025 deltog Finland i luftrumsövervakningen på Island och i de marina styrkornas verksamhet på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten. År 2026 fortsätter deltagandet särskilt i de marina styrkorna.

(7) Utskottet instämmer i försvarsutskottets bedömning (FsUU 6/2026 rd) att Finlands deltagande i uppgifter i Natos försvar i fredstid är en central del av vårt ansvar som allierade och visar engagemang i avskräckning, försvar och fördelning av bördan i enlighet med Natos strategiska koncept och 360-gradersperspektiv som beaktar de olika hotbilderna inom hela alliansens område. De marina styrkornas verksamhet på Östersjön och i närområdena visar tydligt att Finland tar ansvar för säkerheten i regionen när hoten från Ryssland ökar. Fortsatt deltagande stöder på lång sikt Natos verksamhet och stärkandet av stabiliteten i Östersjöregionen.

(8) Enligt uppgift har deltagandet i Natos uppgifter i fredstid gett Finland konkret erfarenhet av verksamhet i Natooperationer, utvecklat förmågorna, främjat Finlands integration i Nato och intensifierat relationerna mellan de allierade länderna. Utrikesutskottet välkomnar detta och anser det vara viktigt att Finland alltid noggrant utvärderar sina erfarenheter av deltagandet i Natos uppgifter i fredstid innan nya beslut om deltagande fattas.

Finlands deltagande i uppgifter i fredstid 2027

(9) Finland planerar att 2027 delta i Natos stående marina styrkor med två helheter: i den stående flottstyrkan SNMG1 med högst 40 personer och i minröjningsstyrkan SNMCMG1 med högst 50 personer. Det innebär att personal placeras i olika stabsuppgifter på Natos fartyg och att finska fartyg (av Hamina- och Katanpää-klass) anvisas Nato för viss tid.

Betänkande UtUB 3/2026 rd

(10) Tyngdpunkten ligger på sjöövervakning, minröjning och övningar och på att stärka Natos avskräckning särskilt på Östersjön, men verksamhetsområdet omfattar hela alliansens havsområde. Deltagandet är flexibelt och beror på säkerhetsläget, de nationella behoven och materielens tillgänglighet, och Finland kan vid behov dra tillbaka sina styrkor och fartyg.

(11) Av redogörelsen framgår att de beräknade kostnaderna för det planerade deltagandet uppgår till sammanlagt cirka 5,8 miljoner euro. Det planerade deltagandet i Natos kollektiva försvar i fredstid finansieras med anslag under försvarsministeriets förvaltningsområde. Deltagandet genomförs med anställd personal och med avtalsbundna soldater som anställs ur reserven. Beväringar deltar inte i dessa uppgifter.

(12) Utskottet fäster vikt vid försvarsutskottets konstaterande (FsUU 5/2026 rd) att användningen av reservister i Natos uppgifter i fredstid och kristid är förknippad med flera öppna lagstiftningsfrågor och frågor som gäller anställningsvillkoren och som ännu inte har lösts. Enligt försvarsutskottet bör lagberedningen om reservisternas deltagande i olika Natouppgifter påskyndas.

(13) Av redogörelsen framgår att verksamheten inom Natos stående flottstyrkor inte utsätts för något särskilt hot i jämförelse med normal internationell övningsverksamhet eller normala nationella uppgifter för att övervaka och säkra den territoriella integriteten. De mest sannolika riskerna hänför sig till händelser som äventyrar säkerheten under insatsen, insjuknanden eller olycksfall i sjötjänst. Underrättelsehotet mot verksamheten är konstant och hotnivån hög, men skiljer sig enligt redogörelsen inte avsevärt från underrättelsehotet mot den nationella verksamheten.

(14) Det direkta militära hotet på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten bedöms i nuläget vara på låg nivå. Västs militära närvaro och aktivitet drar dock till sig motåtgärder från Ryssland, anges det i redogörelsen. Förändringar i säkerhetsläget är enligt utskottets uppgifter möjliga, och i ett eventuellt skärpt säkerhetsläge kan ett direkt militärt hot mot Natos marina styrkor inte uteslutas. I redogörelsen presenteras de insatsregler som ska iakttas i verksamheten för Natos stående marina styrkor. Utskottet har inget att anmärka mot dessa uppgifter.

Avslutningsvis

(15) Utskottet ställer sig bakom statsrådets förslag om Försvarsmaktens deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027. Utskottet anser att deltagandet i de uppgifterna vid de marina styrkorna är motiverat.

(16) Det är enligt utskottet viktigt att Finland konkret visar engagemang och ansvarstagande i fråga om alliansens avskräckning och försvarsberedskap. Deltagandet i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid är en viktig del av Finlands verksamhetsprofil som medlemsland i Nato. Deltagandet i flottstyrkans och minröjningsstyrkans uppdrag i första hand på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten visar att vi tar ansvar i synnerhet för säkerheten i Finlands närområde.

(17) Utskottet konstaterar att även om hotnivån är låg enligt den bedömning som på förhand gjorts beträffande uppgifterna, kan situationen förändras snabbt i den nuvarande

Betänkande UtUB 3/2026 rd

säkerhetspolitiska miljön. Utskottet förutsätter att statsrådet informerar riksdagen på behörigt sätt om hotbedömningen i fråga om utförandet av uppgifterna eller planerna på användningen av trupperna ändras avsevärt på grund av förändringar i säkerhetsläget.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 13/2025 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av redogörelsen.

Helsingfors 27.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Antti Lindtman sd
medlem Veijo Niemi saf
medlem Jenna Simula saf
medlem Ville Skinnari sd
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Savola.